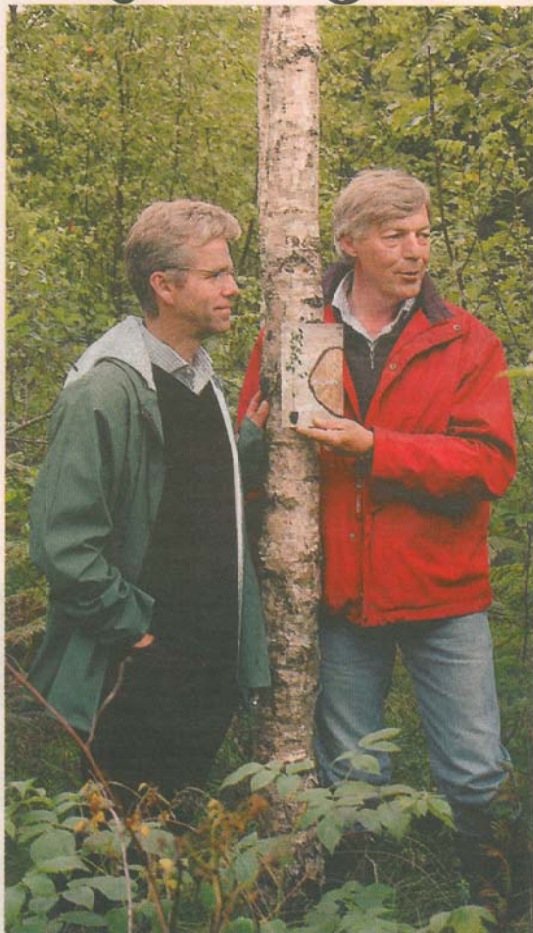

Dyr björk får egen bok

Harald Säll och Bengt-Elis Pettersson visar upp ett fint exemplar av ung knölmasur på odlingen i Karryd.
Foto:ANDREAS NILSSON

Några produkter i björkmasur. Skålen är tillverkad av den finske konstnären Markku Kosonen.
Foto:ANDREAS NILSSON

KARRYD. Man brukar tala om pengar som går upp i rök, men ibland är det uttrycket mer sant än annars. Den absolut största andelen av Skandinaviens dyraste träslag, masurbjörksveden, hamnar nämligen tyvärr i elden eller massaindustrin.

Harald Säll och Bengt-Elis Pettersson är två masurbjörksmissionärer som tröttnat på det resursslöseri det innebär att elda med "skogens vita guld". Därför ger de i dagarna ut boken *Masurbjörk*. Målet är att öka kunskaperna om detta värdefulla träslag och att hjälpa skogsägare att lättare kunna identifiera de speciella träd som innehåller det.

Svåra att särskilja

Att hitta dessa är nämligen inte det lättaste. Det tydligaste kännetecknet är att stammen är kortare och krokigare än vanlig vårtbjörk, vilket dessutom ofta leder till att dessa träd gallras bort. Masur är nämligen egentligen en genetisk defekt som hämmar den naturliga tillväxten i omgångar. Detta i sin tur ger ett tätare och starkare virke, som genom att det inte har de normala symmetriska årsringarna inte spricker lika lätt. Därför används masurved ofta till huggkubbar.

Det är dock i möbler och i fanér som det kommer till sin fulla rätt. För stora volymer av jämn kvalitet kan det betalas upp till hundra gång-

er det normala virkespriset för björk. Bengt-Elis Pettersson berättar om ett träd som fällts och sålts som vanlig massaved.

– Handlaren hade gett några hundralappar för virket, men kände igen det som masur. Så när vi ville köpa det kunde han ta 12000 kronor för det, berättar han.

Ovanliga i naturen

Då egenskaperna är en genetisk defekt är träden ovanliga i naturen. Därför klonar man fram plantor från fina exemplar. Dessa får i sin tur precis samma masurblomma (mönster) och egenskaper som "originalen". De odlade exemplaren får dessutom en mer "normal" stam och lämpar sig bättre för användning i möbelindustrin.

Alla klonade exemplar kommer från plantskolor i Finland, som hittills är i princip ensam producent av odlad masurbjörk.

– I Finland har man en helt annan kultur, där har man länge värderat lövträd medan vi här i Sverige har fått betalt för att rensa ut dem, berättar Bengt-Elis.

Masurbjörk må vara eftertraktad idag, men det har inga undergörande egenskaper.

– Tsar Alexander den förste skänkte en gång ett exklusivt möblemang i masur till Napoleon, berättar Harald Säll. Detta verkar dock inte varit så uppskattat, då Napoleon några år senare likafullt invaderade Ryssland.

JOACIM NILSSON